

УДК 007 : 304

СПЕЦИФІКА НОВИН В РЕЛІГІЙНИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАННЯХ УКРАЇНИ

Ігор Скленар

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна,
journft@franko.lviv.ua

В цій статті розглянуто типи релігійних веб-ресурсів України, особливості їх новинної інформації. Запропоновано також шляхи покращення інформаційних повідомлень на українських релігійних сайтах.

Ключові слова: веб-ресурс, сайт, релігійне Інтернет-видання, релігійна інформація, Церква, новинна журналістика

В останні роки Інтернет-простір відкрив широкі можливості для донесення релігійної інформації зацікавленому читачу. Релігійні Інтернет-видання України сьогодні допомагають аудиторії не лише сформуванню бачення релігійних процесів у державі та світі, але й стають джерелом пізнання своєї віри та культури. Водночас новини в релігійних Інтернет-виданнях України мають свою специфіку на відміну від новинної інформації, яка публікується в Інтернет-виданнях суспільно-політичного, економічного та іншого тематичного спрямування.

В сучасному українському журналістикознавстві тема новинної журналістики на релігійних веб-ресурсах практично не порушується. Це пов'язано з тим, що в новій галузі знань – соціальних комунікаціях – дослідження про релігійну інформацію становлять незначний відсоток, а тема цієї статті є одним із чисельних і в той же час цікавих аспектів релігійної інформації, яка заслуговує на те, щоб його висвітлити у рамках цього невеликого дослідження.

На думку дослідниці А. Дем'янової, більшість науковців надають перевагу дослідженню інтернет-журналістики в цілому й типовим мовностилістичним помилкам мережових статей [5, 172]. Серед знаних українських та зарубіжних авторів в цій ділянці зробили значні напрацювання Б. Потятиник [9], Р. Крейг [6] та ін. Вже мають місце дослідження, які присвячені новинарним стрічкам інформаційних порталів, зокрема, таких авторів, як О. Амзін [1], М. Стівенс, Дж. Гол. Серед українських науковців тему якості релігійної інформації в Інтернет-виданнях заторкують фахівці релігійної журналістики А. Бойко [3], А. Дем'янова [5], А. Юраш [10], М. Балаклицький [2], М. Пальчинська [7], Л. Филипович [11], Т. Різун [9] та ін.

Мета цього дослідження – проаналізувати специфіку новинної журналістики релігійних Інтернет-видань України. Відповідно до цього вирішення цієї мети передбачає розв'язання таких завдань: 1) показати типологію релігійних веб-ресурсів України для кращого розуміння специфіки новинної інформації зі сфери релігії; 2) стисло охарактеризувати рубрики новин цих Інтернет-видань та показати їх специфіку; 3) запропонувати шляхи вдосконалення новинної журналістики в релігійних Інтернет-виданнях України.

Зміст статті. Оскільки вищезгадані дослідники не заторкують у своїх працях питання типології українських релігійних веб-ресурсів, подамо власні напрацювання щодо цього питання. Першим типом системи українських релігійних Інтернет-видань є *офіційні сайти Церков та релігійних організацій* нашої держави. За нашими підрахунками, на сьогодні їх існує більше 20-ти. Це, зокрема, офіційні сайти католицьких Церков: Української греко-католицької Церкви [13], Римо-Католицької Церкви в Україні [14]; офіційні сайти православних Церков – в єдності з Московським патріархатом [15], Київського патріархату [16]; офіційні сайти протестантських спільнот – Всеукраїнського союзу об'єднань євангельських християн баптистів [17]; Всеукраїнського союзу Церков християн віри євангельської п'ятидесятників [18]; офіційний сайт Асоціації єврейських організацій та общин України [19]; офіційний сайт Духовного управління мусульман України [20] та ціла низка інших Інтернет-ресурсів.

На вище перерахованих сайтах передусім домінує хроніка діяльності конкретної релігійної організації (урочисті події з нагоди певного свята, проголошення святих, будівництва храмів та ін.), на цих веб-ресурсах розміщують офіційні документи релігійних організацій, анонсують важливі релігійні події у своєму середовищі, апелюють до органів влади чи цілого суспільства з метою вплинути на вирішення злободенних питань тощо.

Помітне місце в українському релігійному веб-просторі займає ще такий тип веб-ресурсів як *сайти єпархій* (структурні одиниці греко-католицької та православної Церков України) та *дієцезій* (структурні одиниці римо-католицької Церкви в Україні). За браком місця не будемо перераховувати, лише зазначимо, що станом на 2012 рік їх існує більше 60-ти. Веб-посилання на ці ресурси можна знайти в Каталозі веб-ресурсів християнського мегапорталу РІСУ [21]. Подібно до офіційних сайтів, веб-ресурси єпархій та дієцезій Церков подають інформацію про актуальні новини з життя адміністративних церковних одиниць, щоправда, детальніше повідомляють про візити єпископів в певні місцевості, про свята на конкретних парафіях, про будівництво нових сакральних споруд, про священничі свячення тощо.

Третій тип системи релігійних веб-ресурсів України, який виділимо у цій статті, – це *Інтернет-ресурси православних і католицьких монастирів*. Всього ми виявили також близько 60 таких ресурсів, хоча їх стає все більше. Наприклад, одна з найбільших давніх християнських святинь – Свято-Успенська Києво-Печерська лавра (УПЦ) має своє Інтернет-видання [22]; узагальнені відомості про монаші спільноти УГКЦ містяться на сайті monks.ugcc.org.ua; Чин місіонерів-облатів РКЦ в Україні також володіє веб-ресурсом [23]. На сайтах монастирів розміщується інформація про історію

конкретного монастиря та його сучасна хроніка, інформаційні повідомлення про урочисті Богослужіння, релігійні святкові заходи тощо. Часто на цих сайтах є статті про життя ченців та черниць, їх служіння і водночас розміщують інформацію про екскурсії в монастирі чи прохання про пожертви.

В системі релігійних веб-ресурсів України виділяємо ще такий тип як *сайти духовних навчальних закладів на території України, зокрема, семінарій православних, католицьких та протестантських Церков*. На сьогодні їх існує більше 20-ти. На цих релігійних веб-ресурсах виділяють основні завдання названих духовних закладів, які мають зовсім іншу структуру і освітні цілі порівняно із світськими вищими навчальними закладами, також подають хроніку діяльності, розміщують фотогалереї викладачів та студентів тощо.

Помітне місце в українському Інтернет-просторі займають *сайти релігійних рухів, спільнот та організацій*. Всього ми виділили більше 50-ти веб-ресурсів такого типу. На них розміщують передусім інформацію про конкретну спільноту чи рух при релігійній організації, повідомлення про різноманітні заходи - про молодіжні паломництва до святих місць, про благодійні заходи, акції молодіжних спільнот, про релігійні святкові вечори, концерти та ін. Часто на сайтах викладають подяки жертводавцям або ж історії людей, яким вже допомогли.

П'ятим за чергою типом системи українських релігійних веб-ресурсів є *інформаційні сайти, портали, релігійні Інтернет-видання – універсальні за своїм змістом*, які хоча й засновані при релігійних організаціях, але відзначаються широтою охоплення тем і проблем релігійних процесів в Україні та світі. Ми зарахували до цієї категорії біля 10 сайтів. У нашому дослідженні коротко охарактеризуємо три з них: РІСУ, «Релігія в Україні», «Дивенсвіт».

Передусім це популярний мегапортал «Релігійно-інформаційна служба України» (далі – РІСУ), заснований в жовтні 2001 року при Українському католицькому університеті. Для багатьох популярних Інтернет-видань України він є джерелом об'єктивної інформації зі сфери релігії і в той же час ним цікавляться й за кордоном, оскільки має ще версії російською та італійською мовами.

Головним завданням РІСУ є гідно представити весь спектр релігійного життя в Україні. Головний редактор РІСУ Т. Антошевський зазначає: «Ми, хоч і є проектом УКУ, точніше Інституту релігії і суспільства, але пишемо про все, що стосується релігійного життя в Україні, не дивлячись на конфесійну приналежність. Нам вдалося зайняти ту нішу, де ми відкриті для всіх. Ми не працюємо проти когось, пишемо про те, що відбувається, намагаємось завжди подати найважливіше». [4]. Сьогодні на сайті РІСУ щодня з'являється біля 10 новин, які переважно стосуються подій чи процесів в католицькому, православному та протестантському світі (поодинокі повідомлення стосуються юдаїзму та мусульманства). Ці новини супроводжуються водночас звітами, репортажами з найбільш знакових подій релігійного життя України. Поряд із комерційними проектами, РІСУ став некомерційним, водночас незаангажованим з конфесійної точки зору.

Ще одне релігійне Інтернет-видання універсального спрямування «Релігія в Україні» було засноване в 2008 році [24]. Воно адресоване тим читачам, які глибоко цікавляться питаннями й проблемами зі сфери релігії та

культури в Україні та за її межами. В рубриці «Новини», подібно, як на РІСУ, переважають повідомлення про події в католицьких та православних Церквах в Україні та за її межами. Паралельно з новинною інформацією, сайт «Релігія в Україні» містить рубрики з чималою кількістю аналітичних публікацій, які стосуються таких сфер як філософія, релігієзнавство, теологія та ін. Сайт має лише одну версію, матеріали публікуються або українською, або російською мовою.

Сайт християнської молоді «Дивенсвіт» був заснований на початку 2011 року [25]. Новинна інформація, розміщена на сайті, підібрана за основним критерієм – вона має бути важлива для сучасної молоді, яка намагається жити згідно з християнським вченням. У новинах помітно емоційний чинник, це пояснюється молодим віком редакційного колективу, який прагне переконаний в тому, що саме інформація конкретного виду необхідна молодій аудиторії. За кількістю коментарів і повідомлень на форумі можна робити висновок, що сайт «Дивенсвіт» набуває все більшої популярності і є цікавим для християнської молоді.

В типологію релігійних веб-ресурсів України можна включити десятки, а то й сотні сайтів, серед них – електронні версії релігійної преси, сайти видавництва, Інтернет-крамниць з продажу релігійної літератури, сайти парафій, неофіційні сайти релігійних об'єднань, персональні сайти релігійних діячів, сайти, присвячені пам'яткам релігійної архітектури, тощо. Усі вони також мають свою відповідну нішу в українській глобальній мережі.

Щодо специфіки новинної журналістики на релігійних веб-ресурсах, то тут виділимо їх особливу роль у формуванні релігійної свідомості громадян Української держави. В релігійних Інтернет-виданнях України, подібно як в суспільно-політичних, економічних тощо, новини супроводжуються візуальними та мультимедійними додатками. Наприклад, до якоїсь значущої події сайт РІСУ виставляє відео- або цілу підбірку фотографій, з допомогою яких аудиторія зможе глибше познайомитися з нею. Те саме стосується сайту «Дивенсвіт» та й інших порталів з новинною інформацією зі сфери релігії.

Релігійна проблематика у мас-медіа вимагає певної фахової підготовки і конкретного ставлення до такої тонкої сфери духовного життя суспільства. Тому не дивують нарікання дослідників на низький професійний рівень релігійної інформації як в медіа загалом, так і в релігійних новинах. В дослідженнях про релігійну журналістику й на різноманітних круглих столах, конференціях з цієї сфери порушується питання: *«Що необхідно для того, аби новини в релігійних виданнях були якісно представлені?»*. Більшість редакторів сайтів, журналістів, які займаються релігійною тематикою, а також теоретиків у цій сфері, пропонують такі шляхи вдосконалення:

1) Підготовка фахівців для роботи з релігійною інформацією повинна відбуватися при університетах та інших вищих навчальних закладах, адже необхідне навіть елементарне знання релігійних термінів та вивчення основ релігієзнавства, історії Церкви, сучасного стану конфесій та ін.

2) Дотримання журналістських стандартів. Мають місце випадки, коли в новинах релігійних інтернет-видань не має посилань на джерела інформації або неякісна новина дослівно передана з іншого джерела з посиланням, водночас без її відповідного опрацювання. Слід звернути увагу й

на заголовки новин, які іноді видаються банальними, переважає описовість події тощо.

3) Співпраця з релігійними прес-службами. В інформаційних відділах Церков та релігійних організацій України не завжди працюють особи з журналістською чи філологічною освітою, що позначається на якості повідомлень, які вони готують для медіа. Відповідно у штаті потужного релігійного Інтернет-видання обов'язково повинен бути редактор новин, який надавав би недосконалим прес-релізам відповідну форму та зміст.

Висновки. В цьому невеликому дослідженні ми виділили конкретні типи релігійних веб-ресурсів України: офіційні сайти Церков та релігійних організацій; сайти єпархій та дієцезій; Інтернет-ресурси монастирів; сайти духовних навчальних закладів в Україні; сайти релігійних рухів, спільнот та організацій; універсальні релігійні Інтернет-видання, але цей перелік за умови об'ємнішого дослідження можна доповнити й іншими типами. Специфіка новинної інформації в цьому сегменті глобальної мережі – всеохопність і в той же час регіональний зріз українського релігійного життя, вибір його лише певної сфери і адресація конкретній аудиторії, відображення релігійних канонів і водночас літургійних традицій Церков у новинних рубриках тощо. Новинна журналістика релігійних веб-ресурсів України перебуває в процесі свого розвитку. Практичний бік релігійної журналістики загалом показує, що редакторам релігійних сайтів та й релігійним організаціям, які готують повідомлення для мас-медіа, необхідно працювати над вдосконаленням новинної інформації.

---

1. Амзин А. Новостная Интернет-журналистика: сетевой учеб. [Електронний ресурс] / А. Амзин. – 2007. – Режим доступу: <<http://kebati.ru/journ/>>(10.11.2009).

2. Балаклицький М. Історіографія протестантської комунікації України [Електронний ресурс] // Інтернет-видання «Путь». – Режим доступу до статті <http://www.asd.in.ua/archives/1188301002>

3. Бойко А. Релігія в мас-медіа України: тексти лекцій / А.Бойко. – К., 2009. – 158 с. Бойко А. Релігія в мас-медіа України: тексти лекцій / А.Бойко. – К., 2009. – 158 с.

4. Директор РІСУ Тарас Антошевський: «Церкви починають значно конструктивніше ставитись до ЗМІ» [Електронний ресурс] // Новомедіа. – Режим доступу до статті: <http://novomedia.org/node/1205>

5. Дем'янова А. Редакторське опрацювання заголовків інтернет-новин / А. Дем'янова // Наукові записки Інституту журналістики. – 2010. – Т. 41. – С. 172-176.

6. Крейг Р. Інтернет-журналістика: робота журналіста і редактора у нових ЗМІ / Р. Крейг // Перекл. з англ. А. Іщенко. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 324 с.

7. Пальчинська М. Віртуалізація у релігійному житті сучасної України (соціально-філософський аспект): Дис... канд. наук: 09.00.03 - 2009. – Режим доступу до статті: <http://www.dlib.com.ua/virtualizatsia-u-relihiynomu-zhytti-suchasnoyi-ukrayiny.html>
8. Потятиник Б. Інтернет-журналістика: межі професії [Електронний ресурс] / Б. Потятиник // Медіакритика. – Режим доступу до статті: <http://www.mediakrytyka.info/za-scho-krytykuyut-media/internet-zhurnalistyka-mezhi-profesiyi.html>
9. Різун Т. Релігійні електронні видання в Україні / Т. Різун // Видавнича галузь і кадри: досягнення, проблеми, перспективи: Наук. – практ. зб. – Львів: «Аз-арт», 2002.
10. Юраш А. Релігія й електронні медіа: взаємодія, протистояння, ігнорація / А. Юраш // Телевізійна й радіожурналістика: Збірник науково – методичних прац. – Львівський національний університет імені Івана Франка, 2003. – Вип.5. – С. 22-30
11. Филипович Л. Сучасна релігійні ситуація в Україні й український Інтернет / Л. Филипович // Бойко А. Релігія в мас-медіа України: тексти лекцій (додатки). – Київ, 2009. – С. 129 – 133
12. Церковь и Интернет: Понтификальный Совет по средствам массовой коммуникации [Електронний ресурс] // Библиотека Гумер. – Режим доступу до статті: http://www.gumer.info/bogoslov_Buks/katholic/Article/ChurIntern.php
13. <http://ugcc.org.ua>
14. <http://rkc.lviv.ua>
15. <http://orthodox.org.ua>
16. <http://www.cerkva.info/>
17. <http://ecbua.info>
18. <http://uupc.org>
19. <http://vaadua.org>
20. <http://www.islamyat.org/> <http://www.islamyat.org/>
21. http://risu.org.ua/ua/index/resources/webcatalog/intro_catalog
22. <http://lavra.ua>
23. <http://molod.omi.org.ua>
24. <http://religion.in.ua>
25. <http://dyvensvit.org.ua>

A SPECIFIC OF NEWS IS IN RELIGIOUS INTERNET PUBLISHING OF UKRAINE

Ihor Sklenar

*Lviv Ivan Franko National University
Generala Chuprynky str. 49, 79000, Lviv, Ukraine
journft@franko.lviv.ua*

Types of religious Web Resources of Ukraine, news feature peculiarities are reviewed in this article. Ways of improvement of news reports on Ukrainian religious sites are also suggested.

Key words: web-resource, site, religious On-line publications (Religious E-agencies), religious information, Church, journalism of news

СПЕЦИФИКА НОВОСТЕЙ В РЕЛИГИОЗНЫХ ИНТЕРНЕТ-ИЗДАНИЯХ УКРАИНЫ

Скленар Игорь Михайлович

*Львовский национальный университет имени Ивана Франка
ул. Генерала Чупринки, 49, 79000, Львов, Украина
journft@franko.lviv.ua*

В этой статье рассмотрены типы религиозных веб-ресурсов, особенности их новостной информации. Предложено также способы улучшения информационных сообщений на украинских религиозных сайтах.

Ключевые слова: веб-ресурс, сайт, религиозное Интернет-издание, религиозная информация, Церковь, новостная журналистика

Стаття надійшла до редколегії 23.12.12

Прийнята до друку 10.01.13